

ДО ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА НОТАРІАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Анна Геннадіївна СЕРВЕТНИК,

доктор філософії

Проблема визначення ефективності здійснення контролю за нотаріальною діяльністю є однією з ключових у контексті вдосконалення контрольного механізму в цій сфері. Попри наявність нормативно закріплених повноважень контролюючих суб'єктів, питання результативності їх реалізації та досягнення фактичних цілей контролю залишається дискусійним. Це зумовлює необхідність теоретичного осмислення поняття ефективності контролю, уточнення його змісту та критеріїв оцінювання у сфері нотаріальної діяльності.

Т.С. Морщенок та О.М. Біляк зазначають, що ефективність є багатоаспектним і складним економічним поняттям, під яким розуміють: по-перше, результативність діяльності (процесу, проекту, реалізації заходів), що характеризується відношенням отриманого економічного ефекту до витрат ресурсів, які зумовили отримання цього результату; по-друге, комплексну оцінку результатів використання всіх видів ресурсів; по-третє, міру досягнення поставлених цілей [1]. Ефективність, відповідно до точки зору А.О. Демченко та О. І. Момот, служить показником розвитку і є основним каталізатором цього процесу. Якщо ми прагнемо до підвищення ефективності конкретних видів діяльності та їх загальної сукупності, то визначаємо конкретні заходи, що сприяють розвитку, і відкидаємо ті, які можуть призвести до регресу. Як категорія, ефективність має два аспекти – якісний і кількісний. Якісний аспект відображає її логічний і теоретичний зміст, тобто сутність цієї категорії. Кількісний аспект висвітлює дію закону економії часу, а саме – відображає економію часу під час досягнення цілей суспільного виробництва в ході всього відтворювального процесу та на окремих його етапах у масштабі всього національного господарства, окремих регіонів, галузей та господарських суб'єктів [2]. Інший підхід пропонують Г.В. Черевко та Ф. В. Горбонос. Автори стверджують, що термін «ефективність» слід розглядати як дієвість витрат, які вкладені в певну діяльність, з метою отримання бажаних результатів. Ефективність, на їх думку, – це економічна категорія, яка відображає виробничі відносини з приводу економії живої та уречевленої праці і показує кінцевий корисний ефект від застосування засобів виробництва і живої праці. Ефективність це складна економічна категорія і пов'язана вона з цілеспрямованою, раціональною людською діяльністю. Вона відображає певні виробничі відносини, що складаються між суспільством в цілому і підприємствами, а також окремими працівниками. В ефективності відображається дія об'єктивних економічних законів, розвиток продуктивних сил, характер виробничих відносин. Вона є формою вираження мети виробництва. Отже, поняття «ефективність» має зміст за наявності мети, яка повинна бути досягнута. Основною ж метою

виробництва є віддача сукупних витрат, які беруть участь у процесі виробництва. У своїх дослідженнях вчені розрізняють ресурсний, витратний та ресурсно-витратний підходи до визначення економічної ефективності виробництва. А найбільш прийнятним вони вважають ресурсно-витратний підхід, за якого економічний ефект порівнюється [3, с. 275–276].

Таким чином, ефективність здійснення контролю за нотаріальною діяльністю - це комплексна правова та організаційна характеристика, що відображає ступінь досягнення цілей даного контролю за умови оптимального використання наданих законом спеціально уповноваженим суб'єктам повноважень, ресурсів і процедур, спрямованих на забезпечення законності, професійної доброчесності та якості роботи нотаріусів. Отже, ефективність такого контролю полягає у здатності уповноважених суб'єктів своєчасно, об'єктивно та повною мірою: виявляти, запобігати й усувати порушення законодавства у сфері нотаріальної діяльності; забезпечувати дотримання нотаріусами вимог закону, стандартів професійної етики та належної нотаріальної практики; захищати права, свободи та законні інтереси фізичних та юридичних осіб, які звертаються за нотаріальними послугами; підтримувати баланс між незалежністю нотаріуса та необхідністю державного і професійного нагляду.

Список використаних джерел

1. Морщенок Т. С. Огляд підходів до визначення економічної сутності поняття "ефективність" / Т. С. Морщенок, О. М. Біляк. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2016. Вип. 1. С. 7-13
2. Демченко А. О., Момот О. І. Про сутність понять «ефективність» та «результативність» в економіці. *Економічний вісник Донбасу*. 2013. № 3 (33). С. 207–210
3. Економіка підприємства : [навч. посіб.] / Г. В. Черевко, Ф. В. Горбонос, Г. Б. Іваницька, Н. Ф. Павленчик ; за заг. ред. Г. В. Черевко. Львів : Апріорі, 2004. 384 с.